

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2017. gada 4.jūlijā Nr.1-6/8

Satversmes tiesas tiesnesim
Gunāram Kusiņam
Jura Alunāna ielā 1
Rīgā, LV-1010

Par viedokli lietā Nr.2017-08-01

2017. gada 26. maijā Tiesībsarga birojā saņemts Jūsu lēmums, ar kuru Latvijas Republikas tiesībsargs atzīts par pieaicināto personu lietā Nr. 2017-08-01 „Par Administratīvā procesa likuma 253. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam teikumam”. Lēmumā tiesībsargs uzaicināts izteikt viedokli par visiem jautājumiem, kuriem, pēc tā ieskata, varētu būt nozīme lietā Nr.2017-08-01.

Administratīvā procesa likuma 253. panta trešā daļa noteic, ka likumā paredzētajos gadījumos tiesa var grozīt administratīvo aktu un noteikt konkrētu tā saturu.

Pieteikuma iesniedzēja Administratīvā apgabaltiesa ir apšaubījusi, vai konkrētā tiesību norma nodrošina tiesību uz taisnīgu tiesu garantijas administratīvajās lietās, kurās tiek vērtēti Konkurences padomes pieņemtie lēmumi.

Administratīvās apgabaltiesas ieskatā, no Eiropas Cilvēktiesību lietas *A. Menarini Diagnostics S.R.L. pret Itāliju* izriet secinājums, ka nacionālajām tiesām konkurences tiesību lietās ir jābūt tiesīgām pašām grozīt soda apmēru, nevis tikai atcelt Konkurences padomes lēmumu kādā daļā vai pilnā apmērā. Savukārt pašreizējais regulējums būtiski ierobežo tiesas kontroles apmēru, un Administratīvā procesa likuma 253. panta sestās daļas piemērošana nesamērīgi kavē lietu izskatīšanu.

Konkurences strīdu izskatīšana administratīvajā procesā

Latvijas Republikas Satversmes 92. pants noteic, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Satversmes tiesa ir atzinusi,

ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet arī valsts pienākums paredzēt tiesiskās garantijas, kas nodrošina tiesiskuma un taisnīguma principu ievērošanu lietu izspriešanā.¹ Satversmes 92. pantā noteikto tiesību uz taisnīgu tiesu interpretāciju var ietekmēt starptautiskajos cilvēktiesību dokumentos ietvertās cilvēktiesību normas. Ar to palīdzību iespējams konkretizēt attiecīgo pamattiesību tvērumu un precīzāk noskaidrot to saturu.² Tiesības uz taisnīgu tiesu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (Turpmāk – Konvencija) 6.panta izpratnē paredz tiesības ikvienam, nosakot (..) jebkuras viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību krimināllietā, uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu saprātīgos termiņos neatkarīgā un objektīvā ar likumu izveidotā tiesā.

Satversmes tiesa jau vairākkārt norādījusi, ka krimināllietas jēdzienam Konvencijas izpratnē piemīt autonoma nozīme, kas var atšķirties no šā jēdziena izpratnes Latvijas nacionālajās tiesībās.³ Arī izskatāmajā lietā nav strīda, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa savā praksē ir atzinusi, ka konkurences tiesību lietās par sodu noteikšanu pieņemtajiem sodiem ir krimināltiesisks raksturs.⁴

Vienlaikus, kā norādījusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā *Jussila pret Somiju*: neskatoties uz noteiktu smaguma pakāpi, kāda ir piešķirama procesam, kas saistīts ar kriminālatbildības, soda un preventīvas sankcijas noteikšanu (..), pastāv "kriminālatbildība" ar atšķirīgu svaru. Eiropas Cilvēktiesību tiesas autonomā "kriminālatbildības" izpratne, piemērojot *Engels* lietas kritērijus⁵, ir veicinājusi pakāpenisku Konvencijas 6. panta kriminālprocesuālā aspekta attiecināšanu uz lietām, kas nav uzskatāmas par tradicionālām krimināllietām. Attiecībā uz nodokļu tiesībām *Jussila* lietā ir secināts, ka šīs lietas atšķiras no krimināltiesību pamatnozārēm, līdz ar to krimināltiesību garantijas ne vienmēr būs attiecināmas visstingrākajā mērā.⁶ Eiropas Savienības tiesas ģenerālvokāte šo secinājumu attiecībā uz konkurences tiesībām ir formulējusi vēl lakoniskāk: ir atzīts, ka konkurences tiesībām gan ir krimināltiesībām līdzīgs raksturs, tomēr tās neietilpst krimināltiesību pamatjomā.⁷

Kā jau analizēts Saeimas atbildes rakstā, Eiropas valstīs pastāv atšķirīgi regulējumi, kāda procesa ietvaros tiek izskatītas konkurences tiesību lietas, un administratīvais process kā tāds nav pretrunā ar Konvencijas 6. panta noteikumiem. Eiropas Cilvēktiesību tiesa *Menarini* lietā ir norādījusi, ka administratīvais process var vairākos aspektos atšķirties no kriminālprocesa šaurā šā jēdziena nozīmē. Lai gan šīs atšķirības neatbrīvos dalībvalstis

¹ Skat., piemēram, Satversmes tiesas 2012.gada 18.oktobra sprieduma lietā Nr.2012-02-0106 11.1.punktu.

² Skat. Satversmes tiesas 2009. gada 3. jūnija sprieduma lietā Nr. 2008-43-0106 10. punktu.

³ Skat. Satversmes tiesas 2002. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-17-0106 6.1. punktu un 2008. gada 5. novembra sprieduma lietā Nr. 2008-04-01 10.1. punktu.

⁴ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011.gada 27.decembra sprieduma lietā "*A. Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italie*" 58.punkts.

⁵ Satversmes tiesa minētos *Engels* lietas kritērijus savā praksē ir tulkojusi šādi: 1) konkrētā tiesību pārkāpuma kvalifikācija nacionālajā tiesību sistēmā; 2) pārkāpuma raksturs; 3) sankcijas atbilstība vai neatbilstība krimināltiesībām pēc tās veida vai smaguma.

⁶ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006.gada 23.novembra sprieduma lietā "*Jussila pret Somiju*" 43.punkts.

⁷ Ģenerālvokātes Julianas Kokotes secinājumi, sniegti 2013.gada 18.aprīlī lietā C-501/11P *Schindler Holding Ltd u.c. pret Eiropas Komisiju u.c.*, 25.punkts.

līgumslēdzējas no to pienākuma ievērot visas garantijas, ko piedāvā 6. panta krimināltiesību aspekts, tās tomēr var ietekmēt to piemērošanas kārtību.⁸

Ievērojot minēto, var secināt, ka valsts rīcības brīvībā ietilpst izvēle, kāda procesa ietvaros tiek izskatītas konkurences lietas, tomēr tiesas kontroles apmēram ir jābūt tādām, kas nodrošina noteiktas kriminālprocesam raksturīgās garantijas.

Latvijas normatīvais regulējums

Latvijas tiesību normas īpaši neizšķir konkurences tiesības no vispārējā administratīvo tiesību regulējuma. Attiecīgi arī nav noteikts būtiski atšķirīgs tiesas kontroles ietvars pār Konkurences padomes Konkurences likuma un Ministru kabineta 2016. gada 29. marta noteikumu Nr. 179 “Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā un 13. pantā un Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma 5., 6., 7. un 8. pantā paredzētajiem pārkāpumiem” kārtībā pieņemtajiem lēmumiem.

Vienlaikus administratīvās tiesas savā praksē vispārīgi atzīst Konvencijas 6. panta krimināltiesisko garantiju piemērojamību konkurences lietās. Piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments ir norādījis, konkurences tiesību pārkāpuma raksturs, būtība un piemērojamā soda smagums liek Konkurences padomes darbību lietas izmeklēšanā un atbildības noteikšanā uzlūkot caur krimināltiesiska rakstura prizmu Konvencijas 6. un 7. panta izpratnē. Ievērojot noteiktā soda smagumu, Konkurences padomes naudas sodam un tā noteikšanas procedūrai ir krimināltiesisks raksturs. Tādēļ Konkurences padomes darbības un piemērotais naudas sods ir aplūkojams no attiecīgo vispārējo tiesību principu, tostarp tiesiskās drošības, *ne bis in idem*, samērīguma principa skatpunkta.⁹

Kā redzams gan no pieteikuma, gan Saeimas atbildes raksta, skaidrojot kontroles saturu, plaši tiek pieminēta administratīvo tiesu judikatūra nodokļu lietās, kur līdzīgi kā konkurences tiesību lietās pieņemtajai soda naudai ir krimināltiesisks raksturs. Jāuzsver, ka arī nodokļu jomā sākotnēji soda naudu piemēro iestāde un speciālās tiesību normas neparedz izņēmumus Administratīvā procesa likuma 253. panta trešās daļas piemērošanai.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments 2007. gada 24. aprīļa spriedumā Nr. SKA–183/2007 attiecībā uz nodokļu tiesību jautājumu ir norādījis, ka atbilstoši Administratīvā procesa likumam soda samazināšana būtu uzskatāma par administratīvā akta grozīšanu. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 253. panta trešajai daļai tiesa var grozīt administratīvo aktu un noteikt konkrētu tā saturu tikai gadījumos, kas paredzēti likumos. Likumos, kas regulē nodokļu tiesības, nav paredzēta šāda tiesas kompetence. Tādēļ atbilstoši minētā

⁸ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011. gada 27. decembra sprieduma lietā “*A. Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italie*”, 62. punkts.

⁹ Skat. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. A43017613, SKA-461/2016, 11. punktu.

panta pirmajai daļai tiesa, konstatējot administratīvā akta prettiesiskumu, var to atcelt, nevis grozīt.

Tiesību normu interpretācijas ceļā nodokļu un administratīvajās lietās administratīvās tiesas ir precizējušas tiesu kontroles ietvaru, tostarp, attiecībā uz pieņemtās soda naudas izvērtēšanu. Augstākā tiesa jau no 2011. gada konsekvēnti norādījusi, ka likumdevēja piešķirtā rīcības brīvība naudas soda noteikšanā Konkurences padomei dod tiesības pielāgot naudas soda apmēru atbilstoši konkurences politikai un individuālajiem lietas apstākļiem.¹⁰ Izskatot konkrētu lietu, Augstākā tiesa ir norādījusi, ka Ministru kabineta noteikumos par soda noteikšanu¹¹ normās norādītie apstākļi tieši kalpo soda individualizācijai. Ja Konkurences padome ir pareizi piemērojusi šīs normas, sods jau ar to vien tiek individualizēts, ievērojot gan pārkāpumu raksturojošos apstākļus, gan pārkāpēju raksturojošos apstākļus. Tā ietvaros padomei vēl ir rīcības brīvība sīkākam izvērtējumam, kā arī konkurences politikas, tirgus kopējās situācijas (līdz ar to, piemēram, soda nepieciešamības) un tamlīdzīgiem apsvērumiem.¹² Savukārt tiesa pēc būtības pārbauda, vai Konkurences padome ir noteikusi naudas soda apmēru attiecīgās sodu nosakošās Konkurences likuma normas ietvaros un atbilstoši kritērijiem, kas norādīti Ministru kabineta noteikumos, cita starpā izvērtējot arī faktiskos apstākļus, kas ir bijuši lēmuma pieņemšanas pamatā.

Kopumā ir redzams, ka tiesas kontroles robežas konkurences lietās tomēr atšķiras no tiesas kontroles apmēra krimināllietās. Proti, tiesību normu piemērošana atstāj zināmu rīcības brīvību Konkurences padomei soda noteikšanā likumā noteiktā apmēra ietvaros. Situācijās, kad tiesa nekonstatē iestādes rīcības brīvības izmantošanas kļūdas¹³, tiesas iespējas atcelt iestādes lēmumu, lai uzliktu tai pienākumu noteikt atšķirīgu sodu tiesību normas ietvarā noteiktās sankcijas ietvarā, ir ierobežotas. Salīdzinājumam klasiskās krimināllietās tiesai prokurora prasītais soda apmērs neietekmē tiesas vērtējumu, lemjot par sodu. Arī administratīvo pārkāpumu lietās tiesai ir paredzētas tiesas tiesības grozīt lēmumu, tostarp nosakot atšķirīgu sodu no iestādes pieņemtā.

Ievērojot minēto, ir nepieciešams izvērtēt, vai no personas tiesību uz taisnīgu tiesu viedokļa ir pieļaujams šāds iestādes rīcības brīvības apmērs.

“Pilna jurisdikcija” konkurences tiesību lietās

Personas tiesības uz taisnīgu tiesu un pieeju tiesai var tikt pārkāptas, kad tiesai vai tribunālam nav pilnas jurisdikcijas pār lietas faktu un juridisko

¹⁰ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. A43017613, SKA-461/2016, 13. punkts.

¹¹ Šobrīd - Ministru kabineta 2016. gada 29. marta noteikumi Nr. 179 “Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā un 13. pantā un Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma 5., 6., 7. un 8. pantā paredzētajiem pārkāpumiem”.

¹² Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. A43017613, SKA-461/2016, 13. punkts.

¹³ Skat. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Autoru kolektīvs Dr. iur. J. Briedes zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013., 632.-635. lpp

apsvērumu pārbaudi. Izvērtējot pārkāpuma esamību, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ņems vērā: 1) strīda jomu; 2) vai tiesai arī ierobežotas kompetences apstākļos ir iespēja pilnvērtīgi izskatīt lietas; 3) veidu, kādā tiesa nonāca pie lēmuma.¹⁴

Iepazīstoties ar pieteikumu, konstatējams, ka pamata jautājums ir saistīts ar jēdziena “pilna jurisdikcija” saturu konkurences lietās.

Jēdziena “pilna jurisdikcija” saturs ir analizēts vairākās “netipiskās” Eiropas Cilvēktiesību tiesas Konvencijas 6.panta krimināltiesisko garantiju lietās. Piemēram, lietā *Diennet pret Franciju* tiesa konstatēja pārkāpumu disciplinārlietā pret ārstu, kā vienu no būtiskākajiem argumentiem uzsverot apstākli, ka apelācijas instance, izskatot iestādes pieņemtu lēmumu, nebija uzskatāma par tribunālu, kam piemīt pilna jurisdikcija, jo tiesai konkrētajā jomā nebija pilnvaru izvērtēt soda atbilstību nodarījumam.¹⁵ Savukārt lietā *Shmautzer pret Austriju* Konvencijas 6.panta pārkāpums tika konstatēts, ņemot vērā, ka administratīvajai tiesai, vērtējot ceļu satiksmē izdarītu pārkāpumu, pēc būtības nebija tiesību pārvērtēt faktiskos apstākļus, bet gan tikai juridisko un procesuālo normu ievērošanu. Minētajā spriedumā tika uzsvērts, ka tiesai ir jābūt tiesībām atcelt iestādes lēmumu visos aspektos, gan saistībā ar faktiskajiem apstākļiem, gan tiesību jautājumiem.¹⁶

Arī *Menarini* spriedumā tiesa iesāka veikto analīzi līdzīgi kā *Diennet* spriedumā, secinot, ka viena no neierobežotas jurisdikcijas tiesu orgānu raksturojošām īpašībām ir pilnvaras visos punktos, gan faktos, gan juridiski, grozīt pieņemto lēmumu, ko pasludinājusi zemāka iestāde. Tostarp tai būtu jābūt jurisdikcijai atsaukties uz visiem atbilstošajiem faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem tās izskatāmajā lietā.¹⁷ *Menarini* lietā pārkāpums netika konstatēts, atzīstot, ka soda kontrole atbilda neierobežotai jurisdikcijai, jo Romas Administratīvā tiesa un Valsts padome varēja pārbaudīt soda atbilstību izdarītajam pārkāpumam un attiecīgā gadījumā varēja aizstāt sodu. Konkrētāk, Valsts padome, pārsniedzot „ārējo” kontroli attiecībā uz ACGM motivācijas loģisko saskaņotību, ir veikusi detalizētu soda atbilstības analīzi attiecībā uz būtiskajiem kritērijiem, tajā skaitā paša soda samērīgumu.¹⁸

Sprieduma saturs un izrietošās atziņas ir analizētas arī Eiropas Savienības tiesas un EFTA tiesas praksē. Piemēram, Eiropas Savienības ģenerāladvokāte viedoklī ir norādījusi, ka pretēji pirmajam iespaidam, tas (pilna jurisdikcija) obligāti nenozīmē, ka tiesai jābūt iespējai veikt satura grozījumus katrā lēmuma par naudas soda piemērošanu punktā (franču valodā – “réformer”). Gluži pretēji, ir pietiekami, ja tiesa ir pilnvarota izvērtēt visus faktiskos un tiesību jautājumus, kam ir nozīme tiesā izskatāmajā lietā, un visādā ziņā atcelt apstrīdēto lēmumu

¹⁴ Mole, Nuala, and Catharina Harby. *The Right to a Fair Trial: A Guide to the Implementation of Article 6 of the European Convention on Human Rights*. Strasbourg: Council of Europe, 2006., 43.lpp.

¹⁵ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1995.gada 26.septembra sprieduma lietā “*Diennet v. France*” 34.punkts.

¹⁶ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1995.gada 23.oktobra sprieduma lietā “*Schmautzer v. Austria*” 35.punkts.

¹⁷ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011.gada 27.decembra sprieduma lietā “*A. Menarini Diagnostics S.R.L. c. Italie*” 58.punkts.

¹⁸ Turpat, 65-66.punkts.

(angļu valodā – “to quash”).¹⁹ Tiesa spriedumā, izskatot lietu pēc būtības, tomēr līdzīgi kā *Menarini* spriedumā sniedza vērtējumu, atzīmējot arī tiesības grozīt piemēroto soda naudu. Proti, Eiropas Savienības tiesa nekonstatēja pārkāpumu tiesas kontroles ietvarā, norādot, ka Eiropas Savienības tiesa īsteno gan faktisko, gan juridisko pārbaudi un ka tā ir tiesīga novērtēt pierādījumus, atcelt apstrīdēto lēmumu un grozīt naudas sodu apmēru.²⁰ Savukārt EFTA tiesa *Posten Norge* lietā ir *Menarini* atziņas attiecinājusi uz tiesībām pārvērtēt iestādes veiktos aprēķinus, norādot, ka iestādei, kas piemēro sodu, praktiski nevajadzētu būt tiesas kontrolei nepakļautai novērtējuma brīvībai ekonomisko aprēķinu īstenošanā.²¹

Jāuzsver, ka attiecībā uz nodokļu lietām Satversmes tiesa iepriekš ir pieskārusies jautājumam par “pilnas jurisdikcijas” saturu nodokļu lietās, vērtējot nevainīguma prezumpcijas ievērošanu attiecībā uz tiesību normām, kas paredz juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no personas, kura ir bijusi šīs juridiskās personas valdes loceklis laikā, kad attiecīgie nokavētie nodokļu maksājumi ir izveidojušies. Satversmes tiesa 2016.gada 15.novembra spriedumā lietā Nr.2015-25-01 ir atsaukusies uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi lietā *Steininger pret Austriju*, norādot, ka dalībvalstis var piešķirt savām nodokļu administrēšanas iestādēm tiesības noteikt pat liela apmēra sankcijas par nodokļu nemaksāšanu - bet vienīgi tiktāl, ciktāl nodokļu maksātājam tiek dota iespēja attiecīgo lēmumu pārsūdzēt tiesā. Tiesai ir jābūt tiesībām strīdu izskatīt pēc būtības, tostarp tiesībām pilnībā atcelt iestādes lēmumu, pamatojoties gan uz faktiskajiem apstākļiem, gan tiesību apsvērumiem. Konkrētajā lietā Satversmes tiesa ņēma vērā, ka pieņemtais lēmums ir pārsūdzams Administratīvajā rajona tiesā, kurai ir tiesības pārvērtēt gan lietas faktiskos apstākļus, gan juridiskos apsvērumus (..).

Tiesas spriedums *Menarini* lietā ir raisījis plašas diskusijas par tā interpretāciju, un tas netiek uztverts viennozīmīgi. Arī Tiesībsarga ieskatā *Menarini* spriedums tomēr pilnībā nenorāda, vai ar to ir paredzēts paplašināt “pilnas jurisdikcijas” jēdziena izpratni, kādu Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir piemērojusi līdz tam citās “netipiskās” jomās, uz kurām attiecināmas Konvencijas 6. panta krimināltiesību garantijas, vai arī tiesas tiesības “grozīt” sodu ir norādītas kā apstākļi, kas pamato augstāku tiesību aizsardzības standartu Itālijas tiesībās.

Tiesībsarga ieskatā konkurences tiesību normas ir salīdzināmas ar nodokļu tiesību jomu to sodošajā aspektā, un esošās kontroles robežas ir noteiktas līdzīgi kā krimināltiesiska rakstura sodiem nodokļu tiesību jomā, kur Satversmes tiesa līdz šim nav konstatējusi administratīvo tiesu kompetences

---

¹⁹ Ģenerālvokātes Julianas Kokotes 2013.gada 18.aprīļa secinājumi lietā C-501/11 P *Schindler Holding Ltd and Others v European Commission and Others*, 28.punkts.

²⁰ Eiropas Savienības tiesas 2013.gada 18.jūlija spriedums lietā Nr. C-501/11 P *Schindler Holding Ltd and Others v European Commission and Others*, 38.punkts.

²¹ EFTA tiesas 2012.gada 18.aprīļa spriedums lietā Nr. E-15/10 *Posten Norge AS v. EFTA Surveillance Authority*, 100.punkts.

neatbilstību Konvencijas 6. panta pirmajai daļai attiecībā uz tiesas tiesībām pārvērtēt gan lietas faktiskos apstākļus, gan juridiskos apsvērumus.

Aplūkojot Saeimas sniegtos piemērus, kas cita starpā ietver arī tiesas pienākumu izvērtēt soda samērīgumu, ir redzams, ka būtībā tiesai ir mandāts izvērtēt iestādes pieņemtā lēmuma pamatā esošos faktiskos apstākļus, gan arī tiesiskos aspektus, kas ietver arī soda samērīgumu. Administratīvo tiesu jurisdikciju ierobežo apstākļi, ka tiesa pēc būtības nevar pilnībā ieņemt iestādes vietu un noteikt sodu. Tomēr tiesu prakse norāda, ka kļūdas, kādas lietderības apsvērumu piemērošanā ir identificējušas administratīvās tiesas, ir ļoti dažādas, aptverot visnotaļ plašu apsvērumu klāstu. Līdz ar to, kopumā tiesas kontroles robežas, izvērtējot lietas būtību, ir plašas. Ja, tiesas ieskatā, iestādes lēmumā nav ietverts pietiekams pamatojums, kas ļautu konstatēt konkurences tiesību pārkāpumu, tiesas spriedums, atceļot iestādes lēmumu, var arī noslēgt administratīvo procesu.²² Savukārt, piemērojot Administratīvā procesa likuma 253. panta sesto daļu, tiesa, uzdodot pieņemt jaunu administratīvo aktu, var ļoti konkrēti ierobežot iestādes rīcības brīvības apmēru, tostarp, attiecībā uz soda noteikšanu.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka tiesas pēc būtības nevar samazināt iestādes piemēroto sodu citā veidā, kā vien piemērojot Administratīvā procesa likuma 253. panta sesto daļu, uzdodot iestādei pieņemt jaunu administratīvo aktu, kas nenodrošina procesuālās efektivitātes principa ievērošanu. Tiesībsarga ieskatā, norādītais apsvēruma, ka Administratīvā procesa likuma 253. panta sestās daļas piemērošana nesamērīgi kavē lietu izskatīšanu, nenorāda uz tiesību normas prettiesiskumu, jo primāri lietu izskatīšanas ātrums ir atkarīgs no pašu iestāžu un tiesas iniciatīvas nodrošināt lietu izskatīšanu saprātīgos termiņos.

Ievērojot minēto, tiesībsarga ieskatā, apstrīdētā Administratīvā procesa likuma norma tādā veidā, kādā tā ir formulēta, neliedz tiesai nodrošināt personas tiesības uz taisnīgu tiesu.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

---

²² Skat., piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 29.jūlija spriedumu lietā Nr.A43012612.